

uppförda å jord, afsöndrade från enskildes hemman och lägenhet på minst trettio år, då kontrakt derom är in-tecknadt i egendomen, hvarifrån tomten är afsöndrad.“

Enligt 1 § i berörda Kongl. Förordning kan endast fast egendom blifva förmål för sådan in-teckning, som i samma Kongl. Förordning omförmäles. Stående i nära samband med gällande föreskrifter angående laga fång af fast egendom jemte lagfart derå, är denna lag byggd på sådana förutsättningar och principer, hvilka icke äro tillämpliga i fråga om lös egendom. På grund häraf, och då hus och byggnader å landet icke äro att hänföra till fast egendom, med mindre egande- eller ständig besittningsrätt till jord dermed är förenad, samt vid det förhållande att, med föranledande af Rikets Ständers underdåniga framställning, förslag till nya stadganden rörande in-teckning blifvit af dertill utsedde komiterade upprättadt och för närvarande är på Högsta Domstolens pröfning beroende, får Utskottet vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motion ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 25 April 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 42.

Ank. till Riksd. Kansli d. 26 April 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till stadgandet i 17 Kapitlet 5 § Rättegångs-balken angående vittnesersättning.

Omförmälda stadgande är af följande lydelse: “Den vitne påkallat, betale ty sin resekostnad och taring, efter dess värdighet. Sämjas de ej derom; lägge dem så Domaren emellan, som skäligt pröfvas“. Enligt Kongl. Kungörelserna den 20 November 1845 och den 23 Mars 1858 bör detta stadgande äfven tillämpas i gröfre, för allmänna säkerheten vådliga brottmål, som af allmän åklagare åtalas,

hvadan den, som allmän åklagare å tjenstens vägnar åberopar till vittne i dylikt mål, och som sig inställt vid domstol, belägen på minst en mils afstånd från vittnets hemvist, bör, derest vittnet det äskar och domaren pröfvar sådant skäligt, tilläggas ersättning af allmänna medel för dess resekostnad och uppehälle med högst 16 sk. Banko för hvarje dag, som i och för resan samt vistandet vid domstolen erfordras, samt skjutspenningar för en häst fram och åter, i de händelser, då den tilltalade antingen icke kan till ansvar dömas, eller ock sakfällas, men saknar tillgång att ersättningen utgifva; dock att, om den tilltalade frikännes, och åtalet finnes vara utan skäl anstaldt, nämnda ersättningsskyldighet åklagaren åligger. Och stadgar Kongl. Kungörelsen den 8 Oktober 1851 att den vittnen i brottmål af allmänna medel tillagda ersättning får förskottsvis utbetalas, å landet af kronofogde i det fögderi, der ransakningen varit hållen, samt i städerna, utom Stockholm, af magistraten. I Stockholm skola dylika utgifter af Statskontoret till vederbörande direkte anordnas.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottets behandling hänvisad motion, N:o 110, har Herr *P. O. Hörnfeldt* förmålt, hurusom tillämpningen af stadgandena i omförmälda kungörelser föranledde till en dubbel orättvisa, dels emedan vittnena derigenom ofta ginge miste om sin rätt, då den sakfällde saknade tillgång till ersättningens gäldande, eller åtminstone ej utan mycket besvär, omkostnader och tidsutdrägt kunde utbekomma densamma, dels ock emedan åklagaren, som i sjelfva verket ej vore annat än ombud för det allmänna eller Staten, ålades utgifva en ersättning, för hvilken hans hufvudman borde svara; hemställande motionären derföre, och enär den i nämnda Kongl. kungörelser bestämda ersättning syntes numera vara för låg: "att Riksdagen ville för sin del besluta, med upphäfvande af åberopade Kongl. kungörelser, utfärdande af en författning af det ungefärliga innehåll, att lagens stadgande i 17 Kapitlet 5 § Rättegångs-balken, att den, som vittne påkallat, skall betala dess resekostnad och taring, bör äfven tillämpas i brottmål, som af allmän åklagare åtalas, hvadan den, som allmän åklagare å tjenstens vägnar åberopat till vittne i dylikt mål och som af sådan anledning inställt sig vid domstol, skall, derest vittnet det äskar, vid samma rättegångstillfälle tilläggas ersättning af allmänna medel för dess resekostnad och uppehälle med högst en R:dr för hvarje dag, som i och för resan och vistandet vid domstolen erfordras, samt skjutsersättning för en häst fram och åter; hvilken ersättning skall till vittnet uppå dess anmälan med företeende af första domstols beslut utbetalas å landet af kronofogden i det fögderi, der målet varit handlagdt, och i städerna, utom Stockholm, af magistraten, samt i Stockholm af Statskontoret".

Då allmän åklagare utan särskildt förordnande anställer åtal vid domstol, gör han detta på eget ansvar och är följaktligen dervid att betrakta såsom sjelfständigt uppträdande tjensteman, ingalunda jemförlig med en ombudsman, som blott har att följa sin af hufvudmannen erhållna instruktion. Det ankommer på åkla-

garen sjelf att i hvarje särskildt fall afgöra, huruvida skäl till åtal är för hand; och om han, utan giltig anledning, tilltalar någon inför rätta eller inkallar vittnen, bör han icke rimligtvis undgå skyldighet att vidkännas kostnadsersättning lika väl till vittnena som till vederparten. Stadgandena i ofvanberörda författningar, hvarigenom Staten åtagit sig att i gröfre, för allmänna säkerheten vådliga brottmål, under vissa förhållanden, bekosta ersättning till vittnen, hafva sin grund i det jemförelsevis större intresse för det allmänna, som dylika mål ega. Men deremot finnes ej någon antaglig grund för motionärens förslag, att Staten skulle, under alla omständigheter och äfven i mindre brottmål, bestrida ersättningen till åklagarens vittnen; och ett dylikt åtagande å Statens sida skulle utan tvifvel leda till utgifter för det allmänna, vida betydligare än motionären måhända föreställt sig.

I mål af förstberörda beskaffenhet kan visserligen ett fall inträffa, då vittne, som allmän åklagare åberopat, ej eger rätt till ersättning, nemligen om den tilltalade frikännes, men åtalet finnes ändock ej vara utan skäl anställt. Men när det bör vara en medborgerlig pligt för en hvar att medverka till allmänna rätts-säkerhetens upprätthållande, ligger häruti en tillräcklig förklaringsgrund, hvarför ett vittne i nyssberörda fall må vara underkastadt olägenheten att utan ersättning inställa sig vid domstolen.

På grund af hvad anfördt blifvit och då anledning ej lärer vara för hand att vidtaga en lagstiftningsåtgärd blott för att höja den i förenämnda författningar vittne tillerkända traktamentsersättning till det af motionären föreslagna belopp, får Utskottet vördsamt hemställa,

att ifrågavarande motion ej må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 25 April 1870.

På Utskottets vägnar

Eric Sparre.
